

UDC: 316.33:305

Левченко Наталія Михайлівна

доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, Національний університет «Запорізька політехніка», м. Запоріжжя, Україна
ORCID ID: 0000-0002-3283-6924

Клименко Олена Юріївна

доктор соціологічних наук, професор, завідувач кафедри соціології
Державного університету телекомунікацій

Антонова Людмила Владимировна

доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри обліку і аудиту Чорноморського національного університету ім. П. Могили м. Миколаїв, Україна
ORCID ID : 0000-0003-2975-6453

**ПОРТФОЛІО ЗДАТНОСТІ УКРАЇНИ ДО ЗАПОБІГАННЯ І ПРОТИДІЇ
КОРУПЦІЇ ПІД ВПЛИВОМ СИНЕРГІЇ ІСТОРИЧНО СФОРМОВАНИХ
УМОВ ТА ПАНДЕМІЇ COVID-19**

У статті акцентовано увагу на найбільш болючій проблемі України, що роками загрожуює, як її поступальному соціально-економічному та правовому розвитку, так і економічній та територіальній безпеці країни є корупція, оскільки через її високу щільність, що сягає сингулярного рівня, виникає ефект «чорної діри», за якого зростання, добробут та безпека країни викривляються й перетворюються на обернені їм явища - занепад, зубожіння та небезпеку. Наголошено, що поширюючись в Україні упродовж тривалого історичного періоду, корупція просто «вросла» в соціально-економічні і політичні процеси країни. Доведено, що приймаючи рішення щодо подальшого розвитку країни народним обранцям варто першочергово визначитись з векторами та інструментарієм запобігання та протидії корупції, що можливо за умови володіння чіткою уявою щодо портфоліо здатності України до запобігання та протидії корупції. Констатовано, що за результатами рейтингу за Індексом Corruption Perceptions Index-2020 від Transparency International, Україна так і не пододала межу «корупційної ганьби». Проаналізовано динаміку позицій України у рейтингу за Corruption Perceptions Index. Встановлено, що прогрес у запобіганні та протидії корупції в Україні є надто повільним, що загрожуює безпеці країні. Акцентовано, що за Антикорупційними стратегіями попередніх років та Державними програмами з їх реалізації передбачалось, що Україна

протягом десятиліття досягне середньоєвропейських значень за CPI, однак, не зважаючи на їх високий антикорупційний потенціал, повноцінно реалізувати їх не вдалось. Здійснено компаративний аналіз стану протидії корупції протягом 2017-2019 років. Підкреслено, що найбільша біда України - корумповані суди та небажання влади взятися за реальну судову реформу. Встановлено досить низький рівень невідворотності як кримінальної, так і адміністративної відповідальності. Доведено, що Антикорупційні стратегії та Державні програми щодо їх реалізації без чітко визначених довгострокових орієнтирів, а також векторів запобігання та протидії корупції призводять до хаосу. Маленькі ж не скоординовані кроки лише виснажують країну та не приносять очікуваних суспільством результатів щодо її економічного зростання, підвищення добробуту населення та збагачення нації.

Ключові слова: корупція, запобігання корупції, протидія корупції, патрональна політики уряду

The article focuses on the most painful problem of Ukraine, which threatens for years, as its progressive socio-economic and legal development, and economic and territorial security of the country is corruption, because due to its high density, reaching a singular level, there is a "black hole" ". In which the growth, prosperity and security of the country are distorted and become the opposite phenomena - decline, impoverishment and danger. It is emphasized that spreading in Ukraine over a long historical period, corruption has simply "grown" into the socio-economic and political processes of the country. It has been proved that when deciding on the further development of the country, people's deputies should first of all decide on the vectors and tools to prevent and combat corruption, which is possible provided they have a clear idea of Ukraine's portfolio of ability to prevent and combat corruption. It was stated that according to the results of the Corruption Perceptions Index-2020 rating from Transparency International, Ukraine has not overcome the limit of "corruption shame". The dynamics of Ukraine's position in the Corruption Perceptions Index rating is analyzed. Progress in preventing and combating corruption in Ukraine has been found to be too slow, threatening the country's security. It was emphasized that the Anti-Corruption Strategies of previous years and the State Programs for their implementation envisaged that Ukraine would reach the average European values for SRI within a decade, however, despite their high anti-corruption potential, they could not be fully implemented. A comparative analysis of the state of anti-corruption during 2017-2019 was performed. It was stressed that Ukraine's biggest problem is corrupt courts and the government's unwillingness to undertake real judicial reform. The level of inevitability of both criminal and administrative liability is rather low. It is proved that Anti-Corruption Strategies and State Programs for their Implementation without clearly defined long-term guidelines, as well as vectors for preventing and combating corruption lead to chaos. Small, uncoordinated steps only deplete the country and do not bring the expected results of society in terms of its economic growth, growth of welfare and enrichment of the nation.

Key words: corruption, prevention of corruption, counteraction to corruption, corruption shame, patronage policy of the government

Постановка проблеми у загальному вигляді. Найбільш болючою проблемою України, що роками загрожує, як її поступальному соціально-економічному та правовому розвитку, так і економічній та територіальній безпеці країни є корупція, оскільки через її високу щільність, що сягає сингулярного рівня, виникає ефект «чорної діри», за якого зростання, добробут та безпека країни викривляються й перетворюються на обернені їм явища - занепад, зубожіння та небезпеку [1, с.37].

Поширюючись в Україні упродовж тривалого історичного періоду, корупція настільки «вросла» в соціально-економічні і політичні процеси, що навіть інвестовані іноземними донорами мільярди доларів, не сприяли створенню інституційного базису позитивних зрушень та міцної правової держави. Через бездіяльність на верхніх щаблях управління та безкарність корупційних дій, явище корупції до тепер займає панівні позиції в країні, про що свідчать прояви глибокої економічної та політичної кризи, відсутність помітного прогресу реформ, а також стабільна нерівномірність у розподілі національного доходу, що призвела до зникнення середнього класу як такого та появи класу тотально збіднілого населення [1, с.41]. Такі реалії протидії корупції унеможливають поступальний розвиток України, оскільки, як зазначають, Н. Абрамс та М. Фіш [2], немає сенсу інвестувати капітал в економічний та соціальний розвиток країни, в якій не вирішено проблему корупції. Адже за таких умов інвестиції будуть просто розкрадені нечисленними, проте впливовими кланами політичної еліти [1, с.42]. Тож, приймаючи рішення щодо подальшого розвитку країни варто першочергово визначитись з векторами та інструментарієм запобігання та протидії корупції, що вважаємо можливим за умови володіння чіткою уявою щодо портфоліо здатності України до запобігання та протидії корупції за синергії історично сформованих умов та умов надзвичайних ситуацій, зокрема, пандемії COVID-19.

Аналіз останніх досліджень і публікацій засвідчує, що питання запобігання та протидії корупції тривалий час не залишають байдужими ані

уряд, ані науковців та практиків. Зокрема, в працях Крушельницької Т., Матвєєвої О., Ноніка В. та ін. науковців акцентовано увагу на змістовній складовій поняття «корупції», її ознаках та типах, на її оцінюванні, на зміні позицій країн у міжнародному рейтингу за *Corruption Perceptions Index* та чинниках впливу, на векторах запобігання та протидії корупції тощо. Натомість оцінка корупції дослідниками здійснюється лише за рівнем сприйняття її бізнесом та громадськістю, тоді як економічні оцінки втрат від корупції та, відповідно, вигадів від її подолання до тепер лишаються поза увагою, що суттєво ускладнює формування чіткої уяви про здатність України до запобігання та протидії корупції, а отже, і визначення принципів, векторів та інструментарію Антикорупційної стратегії країни, що, як на наш погляд, саме і потребує на подальші дослідження.

Метою статті є комплексне дослідження портфоліо здатності України до запобігання та протидії корупції за синергії історично сформованих умов та умов надзвичайних ситуацій, зокрема, пандемії COVID-19.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Україна, маючи величезні запаси природних ресурсів, до тепер набуває статусу сировинного придатку, технологічно відсталої країни, країни, що перебуває на периферії економічного розвитку. Українська економіка в останні роки зростає лише на 2-3 % на рік, тоді як зростання світової економіки становить 3,7 - 3,9%, у країнах, що розвиваються – у середньому 4,8-5,0%, у окремих країнах – 8-10% [3]. З такою динамікою економічного росту Україна ризикує відстати від світу назавжди [4, с.11], що є суттєвою загрозою безпеці країни та добробуту **нації**. Причиною тому, насамперед є корупція, що глибоко укорінилась в різних сферах життя і стала органічним елементом суспільних відносин [4, с.7].

За результатами цього річного рейтингу за Індексом сприйняття корупції (*Corruption Perceptions Index-2020*) від *Transparency International*, Україна так і не пододала межу «корупційної ганьби» та вчергове опинилась на одному щаблі з такими країнами світу як африканська Есватіні, Непал, Сьєрра-Леоне та

Замбія (тобто зайняла 117 позицію з 180 досліджуваних країн) [4]. Однак певний прогрес у запобіганні та протидії корупції в Україні все ж спостерігається. За зміною позицій країни у рейтингу *Corruption Perceptions Index* він навіть є суттєвим, оскільки у 2020р у порівнянні з попереднім роком Україна піднялась на 9 позицій, тобто зі 126 у 2019 р. до 117 - у 2020 році (табл.1).

Таблиця 1. Динаміка позицій України у рейтингу за Індексом сприйняття корупції [5, 7-16]

Країна	Роки									
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Україна	152	144	144	142	131	131	130	120	126	117

Натомість за бальним оцінюванням (оскільки Україна у 2019р. втратила 2 бали) з 2018 року ситуація фактично змінилась лише на 1 бал - з 32-х до 33-х. А отже, маємо підстави констатувати, що прогрес у запобіганні та протидії корупції в Україні є, але надто повільний.

За Антикорупційними стратегіями попередніх років та Державними програмами з їх реалізації передбачалось, що Україна протягом десятиліття досягне середньоєвропейських значень за *Corruption Perceptions Index*. Однак, не зважаючи на їх високий антикорупційний потенціал, повноцінно реалізувати їх так і не вдалось, передусім через:

тривале перебування Україна (протягом 2014–2019 р.) у періоді біфуркації - розбудови антикорупційних інституцій, а саме створення: НАЗК, НАБУ, САП, АРМА, ДБР та ВАС;

поступову втрату Антикорупційними стратегіями актуальності внаслідок несвоєчасного їх перегляду та оновлення;

несвоєчасне ухвалення по завершенню періоду дії Антикорупційної стратегії на 2014–2017 роки, нової антикорупційної стратегії, що призвело до розбалансованої та малоефективної діяльності антикорупційних інституцій і інститутів [4, с.7].

Проте, навіть маючи наразі майже повний набір антикорупційних інституцій та інститутів, побудованих за зразками успішних країн, Україна все ж продовжує жити за неформальними (з точки зору законодавства, корупційними) нормами. Для рішучого запобігання та протидії корупції необхідна «політична воля», але у політиці України домінують інтереси та неформальні відносини «патрональної політики», які перешкоджають подоланню окресленої проблеми [4, с.82].

Спроби ж побороти корупцію лише за допомогою створення інституцій та інститутів і надалі лишатимуться неефективними, оскільки залишаються глибинні чинники цих соціальних поведінкових деструкцій. Так, за даними звітів правоохоронних органів про стан протидії корупції [17] протягом 2017-2019 років розпочато розслідування практично 10 тис. кримінальних проваджень за корупційними злочинами, за результатами розслідувань яких до суду направлено понад 8 тис. кримінальних проваджень з обвинувальним актом або клопотанням про застосування примусових заходів (табл. 2). При цьому встановлений обсяг збитків, заподіяних внаслідок вчинення корупційних злочинів склав понад 29 млн. грн., з яких лише 15% (а саме 1943,4 млн. грн.) було відшкодовано державі.

Таблиця 2 - Інформація щодо стану протидії корупції протягом 2017-2019 років [18-20]

Показник	Роки		
	2017	2018	2019
Розпочато (продовжено) досудове розслідування з кримінальних проваджень у звітному періоді	2836	3244	3756
Направлено кримінальних проваджень до суду з обвинувальним актом або клопотанням про застосування примусових заходів	2051	2796	2888
Кількість обвинувачених осіб у кримінальних провадженнях	2411	2608	2437
Установлена сума матеріальних збитків, млн. грн.	16329,5	5476,5	7254,7
Відшкодовано збитків, млн. грн.	312,5	601,5	1029,4

Стан розгляду судами кримінальних проваджень, відкритих за ознаками вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією злочинів характеризується даними, наведеними в табл. 3.

Таблиця 3. Інформація щодо розглянутих судами кримінальних проваджень, відкритих за ознаками вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією злочинів [20, с.170]

Стаття КК України	Усього			Постановлено вироків					Закрито провадження у справі				
	2018 р.	2019 р.	2019/ 2018, (%)	2018 р.	% вироків (2018 р.)	2019 р.	% вироків (2019 р.)	2019/ 2018, (%)	2018 р.	% закритих у 2018 р.	2019 р.	% закритих у 2019 р.	2019/2018 (%)
159-1		2				1	50				1	50	
160	6	4	67	3	50	4	100	133	2	33		0	0
191	851	893	105	479	56	524	59	109	194	23	170	19	88
206-2	4	7	175	3	75	4	57	133		0	1	14	
209	47	62	132	21	45	25	40	119	2	4	4	6	200
209-1		2					0					0	
210	2	1	50	1	50	1	100	100	1	50		0	0
354	23	35	152	21	91	26	74	124	1	4	7	20	700
364	118	145	123	34	29	33	23	97	43	36	59	41	137
364-1	39	27	69	15	38	10	37	67	8	21	10	37	125
365-2	9	9	100		0		0		3	33	2	22	67
366-1	642	460	72	55	9	55	12	100	574	89	389	85	68
368	434	422	97	323	74	258	61	80	7	2	43	10	614
368-2	1	5	500		0	1	20			0	1	20	
368-3	20	32	160	16	80	29	91	181	1	5	1	3	100
368-4	20	12	60	13	65	7	58	54	5	25	1	8	20
369	331	562	170	290	88	502	89	173	18	5	16	3	89
369-2	211	182	86	185	88	157	86	85	10	5	4	2	40
410	38	25	66	31	82	22	88	71	4	11		0	0
Разом	2796	2888	103	1490	53	1659	57	111	873	31	709	25	81

Дані табл. 3 переконливо засвідчують, що кількість розглянутих судами кримінальних проваджень у 2018-2019 роках перебуває в межах 2800-2900 проваджень на рік, тобто супроводжується незначною амплітудою коливань. При цьому частка кримінальних проваджень, у яких судами було ухвалено вирок, у 2018 та 2019 роках становила 53% та 57% відповідно (від загальної кількості проваджень, розглянутих судами). Загалом же у 2019 році кількість кримінальних проваджень, у яких судами було ухвалено вирок, збільшилась відносно 2018 року на 11% і склала 1659 проваджень [20, с.179]. Натомість відсоток закритих проваджень у справі у 2019 році у порівнянні з попереднім роком зменшився практично на 20%. Тобто майже 25% від загальної кількості направлених до суду кримінальних проваджень за ознаками вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією злочинів було закрито. Причинами тому, насамперед, варто визнати недостатньо якісну підготовку матеріалів

досудового розслідування, незабезпечення правоохоронними органами невідворотності кримінальної відповідальності за скоєнні корупційні та пов'язані з корупцією злочини, а також випадки «незацікавленості» суду в ухваленні вироків з даної категорії справ, які у непоодиноких випадках трапляються у вітчизняній судовій практиці, що наразі не є таємницею.

Кількість осіб, засуджених за вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією злочинів за матеріалами Національної доповіді щодо реалізації засад антикорупційної політики у 2019 році зросла на 129 осіб або на 10% та становила 1479 осіб, проти 1350 осіб у 2018 році (табл.4).

Таблиця 4. Інформація про осіб у справах із закінченими судами кримінальних проваджень, відкритих за ознаками вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією злочинів [20, с.173]

Стаття КК України	Засуджених		2019/ 2018 (%)	Виправданих		2019/ 2018 (%)	Провадження закрито		2019/ 2018 (%)
	2018 р.	2019 р.		2018 р.	2019 р.		2018 р.	2019 р.	
159-1		1						2	
160	5	1	20	1	3	300	2		0
191	451	479	106	40	73	183	217	166	76
206-2	3	4	133					1	
209	19	21	111	4	7	175	1	12	1200
210	2	1	50				1	1	100
354	24	29	121		1		1	7	700
364	9	9	100	18	22	122	50	55	110
364-1	13	10	77	3	1	33	9	10	111
365-2	1		-				5	4	80
366-1	46	51	111	7	6	86	557	376	68
368	241	176	73	86	92	107	8	38	475
368-2								1	
368-3	9	22	244	3	7	233	1	1	100
368-4	9	4	44	4	3	75	5	1	20
369	282	495	176	13	25	192	18	19	106
369-2	201	155	77	13	15	115	10	8	80
410	35	21	60		1		2		-
Разом	1350	1479	110	192	256	133	887	702	79

Фактична кількість виправданих осіб за кримінальними провадженнями, відкритими за ознаками вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією злочинів у 2019 році збільшилась відносно 2018 року на 33%, і становила 256 осіб. В той же час фактична кількість осіб, щодо яких кримінальні провадження закрито, у 2019 році зменшилась на 21%, тобто до рівня 702 осіб [20, с.173].

Стан розгляду судами адміністративних правопорушень за ознаками вчинених корупційних дій характеризується даними, наведеними в табл. 5.

Таблиця 5. Інформація щодо розглянутих судами адміністративних правопорушень за ознаками вчинення корупційних дій [20, с.175]

Стаття КУпАП	Надійшло справ		2019/2018 (%)	Повернуто справ		2019/2018 (%)
	2018 р.	2019 р.		2018 р.	2019 р.	
172-4	63	49	77	9	6	66
172-5	22	28	127	6	4	66
172-6	8731	9770	112	944	911	96
172-7	1004	666	66	332	127	38
172-8	10	2	20	1		-
172-9	3	4	133	1		-
188-46	63	101	160	19	16	84
212-15	231	1 030	446	63	216	343
212-21	253	320	126	83	58	69
Разом	10380	11970	115	1458	1338	92

Дані табл. 5 засвідчують, що у 2019 році до судів надійшло на 15% більше справ порівняно з 2018 роком, що, насамперед, пов'язано з проведенням виборчих кампаній у 2019 році (кількість справ за ст. 212-15 КпАП України зросла на 27%). Однак переважна кількість справ, поданих до суду, це справи за ст. 172-6 КпАП України (порушення вимог фінансового контролю). Їх частка в загальній кількості справ у 2018 році становила 84%, а у 2019 році - 82%.

Відбулись певні зміни і в загальній структурі справ, що надходили до суду:

- частка справ за ст. 172-7 КпАП України зменшилась з 9,7% до 5,6%%;
- частка справ за ст. 212-15 КпАП України зросла з 2,2 % до 8,6% [20, с.177].

Кількість повернутих справ у 2019 році зменшилась на 8% і становила 1338 справ. Причиною повернення справ, насамперед, варто визнати задовільну якість підготовки адміністративних матеріалів.

За справами про адміністративні правопорушення за ознаками вчинення корупційних дій у 2019 році до від відповідальності було притягнуто 10765 осіб, що на 30% вище показника 2018 року (табл. 6).

Таблиця 6. Інформація про рішення судів щодо осіб, щодо яких розглянуто справи про адміністративні правопорушення за ознаками

вчинення корупційних дій [20, с.178]

Стаття КУпАП	Загальна к-ть осіб		2019/ 2018 (%)	Накладено адміністративне стягнення (к-ть осіб)		2019/ 2018 (%)	Прийнято рішення про закриття справи (к-ть осіб)		2019/ 2018 (%)
	2018 р.	2019 р.		2018 р.	2019 р.		2018 р.	2019 р.	
172-4	55	42	76	16	10	63	39	32	82
172-5	18	26	144	4	5	125	14	21	150
172-6	7 262	9 100	125	3 814	4 556	119	3 448	4 544	132
172-7	632	540	85	227	109	48	405	431	106
172-8	10	2	20	4	1	25	6	1	17
172-9	2	4	200	1	1	100	1	3	300
188-46	37	83	224	10	14	140	27	69	256
212-15	121	755	624	36	120	333	85	635	747
212-21	141	213	151	24	55	229	117	158	135
Разом	8 278	10 765	130	4 136	4 871	118	4 142	5 894	142

Дані табл. 6 свідчать, що рівень невідворотності адміністративної відповідальності та стягнення за правопорушення, пов'язані з корупцією, залишається досить низьким. Так, частка осіб, до яких застосовувалися адміністративні стягнення, відносно осіб, щодо яких розглядалися такі справи, складала у 2018 році 50%, а у 2019 році - 45%. Кількість осіб, щодо яких було прийнято рішення про накладення адміністративного стягнення, у 2019 році зросла у порівнянні з показником 2018 року на 18% [20, с.178]. При цьому кількість осіб, щодо яких були прийняті рішення про закриття справи, збільшилася на 42% і досягла рівня 5894 справ, з яких понад половина таких справ, а саме 52%, закрито через закінчення строку накладення адміністративного стягнення, встановленого ст. 38 КпАП України та майже 46% справ закриті у зв'язку з відсутністю події або складу адміністративного правопорушення. І лише 2% прав закрито судами у зв'язку з малозначністю діяння, тобто використавши механізм, передбачений ст. 22 КпАП України [20, с.119].

Зазначені відсотки закриття справ звертають на себе увагу, а отже, зупинимось на їх вивченні, зокрема, на прикладі справ, пов'язаних з конфліктом інтересів. Детальну інформацію щодо категорії осіб, стосовно яких НАЗК було складено протоколи у 2019 році наведено в табл.7.

Таблиця 7. Категорії осіб, стосовно яких НАЗК у 2019 році було складено адміністративних протоколи, пов'язані з конфліктом інтересів [20, с.119]

Категорія осіб, стосовно яких було складено протокол	Кількість протоколів
Заступники Міністрів	3
Народні депутати України	29
Депутати місцевих рад, сільські, селищні, міські голови	232
Державні службовці, посадові особи місцевого самоврядування	60
Судді, посадові особи секретаріату ВРП, посадові особи ДСА України	7
Особи рядового і начальницького складу державної кримінально-виконавчої служби	1
Посадові та службові особи органів прокуратури, Служби безпеки України	6
Поліцейські	3
Посадові та службові особи інших державних органів	4
Посадові особи юридичних осіб публічного права	201
Інші особи	1
Разом	547

Говорячи про розгляд відповідних адміністративних матеріалів судами, варто відзначити, що станом на 31.12.2019 року:

- 364 таких справи, що складає майже 67%, були судом закриті (з яких 167 спав закрито за відсутності подій і складу адміністративного порушення, 152 - за сплином строків (без встановлення вини і складу адміністративного правопорушення), 36 - за сплином строків (з встановленням вини і складу адміністративного правопорушення) та 9 – за малозначністю діянь);

- у 122 справах, що складає лише 22%, осіб було визнано винними з накладенням адміністративного стягнення;

- 57 справ (10%) знаходилося на розгляді в судах;

- у 4 справах (1%) були прийняті інші рішення [20, с.119].

Як бачимо, частка справ, що закриваються судами є катастрофічно великою (2/3 від загальної кількості справ) та такою, що свідчить про загальну низьку ефективність державних інституцій у питаннях забезпечення невідворотності адміністративної відповідальності за правопорушення правил і обмежень (рис.1), встановлених Законом України «Про запобігання корупції» від 14.10.2014 р. за №1700-VII [21].

Рис. 1. Причини закриття справ про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією протягом 2018-2019 рр.

Джерело: [20, с.179-180]

Таким чином, приходимо до висновку, що найбільша біда України - корумповані суди та небажання влади взятися за реальну судову реформу. Панування ж корупції в країні лише у 2019 році призвело до суттєвих збитків та заподіяної шкоди, обсягом понад 50 млрд. грн. (табл. 8).

Таблиця 8. Відомості про розмір збитків і шкоди, завданих корупційними правопорушеннями та правопорушеннями, пов'язаними з корупцією, стан та обсяги їх відшкодування у 2019 році [20]

Показник	Сума
Національна поліція України	
Установлена сума матеріальних збитків, млн. грн.	1101
Відшкодовано збитків: млн. грн.	280,7
Вартість майна стягненого на користь держави, млн. грн.	110,7
Вартість вилученої готівки, цінних паперів, іноземної валюти тощо, млн. грн.	19,8
Національне антикорупційне бюро України	
Установлена сума матеріальних збитків, млн. грн.	3153,7
Відшкодовано збитків: млн. грн.	106,7
Вартість майна стягненого на користь держави, млн. грн.	0,1
Вартість вилученої готівки, цінних паперів, іноземної валюти тощо, млн. грн.	601,5
Органи прокуратури	
Установлена сума матеріальних збитків, млрд. грн.	48,8
Відшкодовано збитків: млн. грн.	20,1
Вартість майна стягненого на користь держави, млн. грн.	0,3
Вартість вилученої готівки, цінних паперів, іноземної валюти тощо, млн. грн.	-
Національне агентство з питань запобігання корупції	
Установлена сума матеріальних збитків, млрд. грн.	*
Відшкодовано збитків: млн. грн.	*

Вартість майна стягненого на користь держави, млн. грн.	0,3
Вартість вилученої готівки, цінних паперів, іноземної валюти тощо, млн. грн.	-

** інформацію не оприлюднено*

При цьому відшкодування збитків та заподіяння шкоди внаслідок скоєння корупційних або пов'язаних з корупцією злочинів, а також адміністративних правопорушень, пов'язаних з корупцією у 2019 році ледве наблизились до 4%.

Українська влада регулярно звітує про стан та здобутки у боротьбі з корупцією, але в більшості випадків мова йде про формальні кількісні показники моніторингу виконання антикорупційних програм та стан реалізації рекомендацій міжнародних організацій.

Загалом запуск Вищого антикорупційного суду завершив ланцюжок створення антикорупційної інфраструктури в Україні, проте COVID-19 завадив закінчити усі позитивні антикорупційні зміни. Натомість найгіршим для України стало те, що коронакриза знову повернула старі схеми, які вже долали. Так, саме задля примарного зростання показників економіки уряд і народні депутати намагаються внести зміни в законодавство та запровадити локалізацію в публічних закупівлях, що, згідно з дослідженнями експертів, зажене вітчизняну економіку в глухий кут та суперечить міжнародним зобов'язанням України. Ще більше таке становище ускладнює криза конституційного правосуддя, що супроводжується неспроможністю керівництва держави швидко її подолати. Так, після прийняття Конституційним Судом України «скандального рішення» та визнання неконституційним ключові досягнення антикорупційної реформи (зокрема КСУ закрит публічний реєстр декларацій, скасував кримінальну відповідальність за брехню в деклараціях, а дисциплінарна та адміністративна відповідальність стали неможливими для практичного застосування) зафіксовано посилення протестних настроїв в суспільстві.

Безсистемні та не скоординовані кроки лише виснажують всіх та не приносять очікуваних суспільством результатів. Навіть висока загальна активність протестних настроїв та посилення здатності громадськості впливати на суспільні процеси, які відбуваються навколо не здатні швидко змінити

ситуацію та посилити імідж України як демократично сильної правової держави.

Висновки. Таким чином, приходимо до висновку, що відсутність у народних обранців чіткого уявлення про портфоліо здатності України до запобігання та протидії корупції призводить до точкових дій, орієнтованих на швидкий результат, де цього швидкого результату апріорі неможливо досягти. Антикорупційні стратегії та Державні програми щодо їх реалізації без чітко визначених довгострокових орієнтирів, а також векторів запобігання та протидії корупції призводять до хаосу. Маленькі ж не скоординовані кроки лише виснажують країну та не приносять очікуваних суспільством результатів щодо її економічного зростання, росту добробуту населення та збагачення нації. І ще один сумний факт, хоча українці й втомилися від корупції, однак знайти рушійні сили системно протидіяти та дотримуватися антикорупційних правил поведінки задля зміни ситуації їм вкрай важко.

Література

1. Крушельницька Т., Матвеева О. Сингулярність корупції як гальмівного чинника сталого розвитку України. *Державне управління та місцеве самоврядування*. 2018. Вип. 4 (39). С. 37-44.
2. Abrams N. A., Fish M. S. (2016). "How Westernaidenablesgraftad diction in Ukraine". *The Washington Post*. URL: https://www.washingtonpost.com/news/monkey-cage/wp/2016/05/05/how-western-aid-enables-graftaddiction-in-ukraine/?noredirect=on&utm_term=.3b286ac2f3dc
3. The World Economic Outlook (WEO) database. 2019. URL: <https://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2019/01/weodata/index.aspx>
4. Звіт про проведення національної оцінки ризиків у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму. 2019. URL: <https://finmonitoring.in.ua/NRA2019.pdf>
5. Corruption Perceptions Index. Transparency International. URL: <https://www.transparency.org/en/cpi/2019/index/nzl>

6. Засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2020–2024 роки. Проект. Національне агентство з питань запобігання корупції. Київ. 2020. URL: <https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2020/09/Antykoruptsijna-strategiya-na-2020-2024-roky-za-rezultatamy-publichnyh-obgovoren-08.09.2020.pdf>
7. Corruption Perceptions Index-2019. (2020). Transparency International. URL: <https://www.transparency.org/en/cpi/2019/index/nzl>
8. Рудой К.М. Запобігання корупції як напрямок забезпечення міжнародної безпеки. *Правова держава*. 2015. №19. С.69-73.
9. Corruption Perceptions Index-2018. (2019). Transparency International. URL: <https://www.transparency.org/en/cpi/2018/index/dnk>
10. Corruption Perceptions Index-2017. (2018). Transparency International. URL: https://images.transparencycdn.org/images/2017_CPI_Brochure_EN_200406_140253.PDF
11. Corruption Perceptions Index-2016. (2017). Transparency International. URL: https://images.transparencycdn.org/images/2016_CPIReport_EN_200406_153719.pdf
12. Corruption Perceptions Index-2015. (2016). Transparency International. URL: <https://www.transparency.org/en/cpi/2016/media-kit>
13. Corruption Perceptions Index-2014. (2015). Transparency International. URL: <https://www.transparency.org/en/cpi/2014/index/dnk>
14. Corruption Perceptions Index-2013. (2014). Transparency International. URL: <https://www.transparency.org/en/cpi/2013/index/nzl>
15. Corruption Perceptions Index-2012. (2013). Transparency International. URL: <https://www.transparency.org/en/cpi/2012/index/nzl>
16. Corruption Perceptions Index-2011. (2012). Transparency International. URL: <https://www.transparency.org/en/cpi/2011>
17. Звіт про стан протидії корупції: Форма № 1-КОР (2016-2018 роки). URL: https://mvs.gov.ua/ua/pages/274_Statistika.htm/
18. Національна доповідь щодо реалізації засад антикорупційної

політики у 2016 році. URL: <https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2019/06/Natsdopovid-2016.pdf>

19. Національна доповідь щодо реалізації засад антикорупційної політики у 2018 році. URL: <https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2019/07/Natsdopovid-2018.pdf>

20. Національна доповідь щодо реалізації засад антикорупційної політики у 2019 році. Проект. URL: <https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2020/05/Proyekt-Natsdopovidi-2019.pdf>

21. Про запобігання корупції. Закон України від 14.10.2014 р. №1700-VII. URL: <https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2020/05/Proyekt-Natsdopovidi-2019.pdf>